

ผึ้งพันธุ์
 ชื่อไทย : ผึ้งพันธุ์
 ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Honey bee
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Apis mellifera*
 โดย นางอัญญา ชำนาญศิลป์
 ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง
 และแมลงเศรษฐกิจ
 โทรศัพท์ 0 2940 6102

แหล่งผลิต
 ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ อุตรดิตถ์
 ลำปาง พะเยา พิษณุโลก น่าน พิจิตร เพชรบูรณ์
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดเลย อุตรดิตถ์ ขอนแก่น
 หนองบัวลำภู นครราชสีมา ร้อยเอ็ด สุรินทร์
 ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี
 ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี สระแก้ว
 ภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี
 ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี

สถิติการผลิต			
	ปี54	ปี55	ปี56
จำนวนเกษตรกร(ราย)	784	1,100	964
จำนวนพันธุ์ผึ้ง(รัง)	186,148	249,058	184,927
ผลผลิตน้ำผึ้ง		30 กก./รัง	
จำหน่ายในประเทศ		30-35 %	
ส่งออกต่างประเทศ		65-70 %	

Crop requirement (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผลิต)

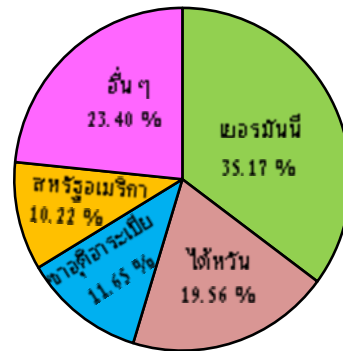
- เป็นสภาพที่การคมนาคมไปมาสะดวก
- มีแหล่งพืชอาหารผึ้งช่วงที่มีดอกไม้บาน เช่น ลำไย สدابเสื่อ ทานตะวัน ลิ้นจี่ และการบานของดอกไม้จะต้องมีจำนวนมากและเหลือพอที่ผึ้งสามารถรวบรวมเป็นผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์ผึ้งได้
- อุณหภูมิ 25 - 35°C ความชื้นสัมพัทธ์ปานกลาง
- ควรมีบ่อน้ำที่สะอาด เพื่อให้ผึ้งได้กินในช่วงอากาศร้อนและในการละลายน้ำผึ้งที่มีน้ำรังให้สามารถนำไปใช้เป็นอาหารได้

ต้นทุน / ผลตอบแทนการผลิตน้ำผึ้ง ปี 2553	
ต้นทุนผันแปร (บาท/รัง)	1,339.17 บาท
ต้นทุนคงที่ (บาท/รัง)	700.15 บาท
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท/รัง)	2,039.32 บาท
ต้นทุนการผลิตน้ำผึ้ง/กก.	37.14 บาท
รายได้จากการขายน้ำผึ้ง/รัง	2,222.19 บาท
ราคาน้ำผึ้งที่เกษตรกรขายได้/กก.	55.82 บาท
กำไรจากการขายน้ำผึ้ง/กก.	18.68 บาท
ราคาขายปลีก/ขวด (๗๕๐ ซี.ซี.)	120-180 บาท

ปริมาณและมูลค่าส่งออกน้ำผึ้ง			ปริมาณและมูลค่านำเข้าน้ำผึ้ง		
ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)	ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2553	6,855.20	373.48	2553	2,973.64	143.84
2554	8,770.84	535.35	2554	5,070.26	279.70
2555	8,945.17	577.64	2555	6,542.68	385.10

ปริมาณและมูลค่าส่งออกนมผึ้ง			ปริมาณและมูลค่านำเข้านมผึ้ง		
ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)	ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2554	40.45	34.51	2554	21.69	13.23
2555	35.63	28.52	2555	47.02	20.40
2556	21.05	18.59	2556	38.57	15.76

ราคาขายที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั่วประเทศ (บาท/กิโลกรัม)					
ปี	2552	2553	2554	2555	2556
ราคา	120-180	120-180	160-180	160-180	160-180

ปริมาณน้ำผึ้งที่ไทยส่งออก ปี 2556	
เยอรมนี	35.17 %
ไต้หวัน	19.56 %
ซาอุดีอาระเบีย	11.65 %
สหรัฐอเมริกา	10.22 %
อื่น ๆ	23.40 %

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
<p>การผลิต</p> <p>การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ของประเทศไทยได้เจริญเติบโตเป็นอุตสาหกรรม การเลี้ยงผึ้ง และเกิดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ผึ้งตามมาจำนวนมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ที่เป็นอุตสาหกรรมผึ้ง ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยในรอบปีมีความหลากหลายของพืชอาหารผึ้ง เช่น ลำไย ลิ้นจี่ ทานตะวัน งา ยางพารา เงาะ นุ่น ข้าวโพด รวมทั้งพืชได้แก่ สาบเสือ ชีโก๋ย่าน และไมยราบ สามารถเก็บผลผลิตน้ำผึ้งรวมกันได้มากกว่าปีละ 10,000 ตัน นอกจากนี้ยังมีผลผลิตอื่นๆ ที่เกิดจากการเลี้ยงผึ้ง เช่น นมผึ้ง (รอยัล เยลลี่) เกสรผึ้ง ไขผึ้ง โปโรโพลิส และพิษผึ้ง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี</p> <p>ปัจจุบัน</p> <p>การเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เช่น การเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการเปิดการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) อุตสาหกรรมเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยจะต้องปรับตัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้าน้ำผึ้งจากต่างประเทศ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชและสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ยังส่งผลต่อปริมาณพืชอาหารของผึ้งและปริมาณผลผลิตน้ำผึ้ง ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้งให้มีคุณภาพดีตามมาตรฐานการผลิตน้ำผึ้ง (GAP) และมาตรฐานการผลิตน้ำผึ้งอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งสามารถปรับตัวต่อผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว</p>	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งไม่มีการควบคุมคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน ขาดการพัฒนา และมีแหล่งจำหน่ายน้อย 2. ขาดการพัฒนาสายพันธุ์นางพญาและผึ้งตัวผู้ <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคถึงคุณประโยชน์ของการบริโภคน้ำผึ้ง 2. การพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์อยู่ในวงจำกัด และไม่ต่อเนื่อง <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรรายย่อยขาดการจัดการด้านการตลาดของผลผลิต 	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง 2. ผลิตนางพญาผึ้งและผึ้งตัวผู้สายพันธุ์ดี สนับสนุนการเลี้ยงผึ้งและพัฒนาสายพันธุ์ให้กับเกษตรกร <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รณรงค์การบริโภคน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง โดยประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงประโยชน์ และคุณค่าทางโภชนาการผ่านสื่อต่างๆ เช่น บทความทางวิชาการเว็บไซต์ 2. สนับสนุนการศึกษาวิจัยการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนให้มีระบบตลาดผูกพันตามข้อตกลง(Contract Farming) กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง และฟาร์มผึ้งของบริษัทเอกชน 2. ร่วมออกร้านแสดงสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้งในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และร่วมจัดงานนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง